

Փ Ո Ւ Ն Զ

ՕՐԱԳԻՐ

ԲԻՆ 48

ՆՐԱԳԱՐԱԹԻ

1867 ՀԱՍՏԵՄԲԵՐ 31

Ամեն օր կհրատարակի: — Հաւար առ այժմ 20 փարայ է: — Մայրաքաղաքին մէջ բաժանորդ ըլլալ ուղղը 40 դրշ, պիտի վճարէ 100 թուաց համար: Իսկ դաւանաց մէջ 45 դրշ, դարձեալ 100 թուաց համար: Թղթատարութեան ծախքէ աղատ ըլլալով: — Ծանուցման սողը 40 փարայ է մէկ անգամի համար: — Լրտորիմ վերադերեալ նամակ և ուրիշ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել առ Զնորէնն ի վստանդնուպօլիս Մոսկուա փաշա Գալըզի խան վերի յարկը թիւ 9:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆՐԱԳԱՐԻՆ

Երկար ժամանակ Հապէշատան կեցող և տեղւոյն վիճակին ու բնակչաց վրայ տեղեկութիւն ստացող կղերական մը Լոնտոնի թէլէկրաֆ անուն լրագրոյն մէջ հետեւեալ տեղեկութիւններն հրատարակած է:

«Հապէշատանի ծովեզերեայ տեղերուն ողբ դէշ է: Բայց յիսուն մղոն հեռի դանտող լերանց ջուրն ու ողբ շատ առողջաբար է: Լիւրանց ստորոտները զրոնուած տեղերուն և դաշտերուն ու անտառներուն օդն ալ ծանր է: Հեռաւար պէտք է որ անդդիական գորքը շատ չկենան: Հապէշատանի նաւահանդիսան եղող Մանուհ քաղաքին մէջ և օդաւետ լեռները զրկուին Վալս արովհետե հապէշացիք դաշտերուն մէջ չեն կրնար շատ պատուարիլ: Եւտի ալ ժամէն զրկուելու են պաշարք և պատերազմական պիտոյք: Տախ ճախուտ (պաթաք) դաշտերուն օդը խիստ փնասկար է: ասանկ տեղերէ անցնող թռչուններն անգամ տենդի (սրժմա) կը պատահեն: և այն տեղերը զանազան հիւանդութեանց ու տխրութեան և մահաւանդ քօլէրայի կեղտոնք կրնան համարուիլ: Օրքը այնպիսի տեղեր չըրկելէն զատ,

անոնց քովէն անդամ անցնելու է: Ահարձուի որ այսպիսի տեղերը տեղացիք ալ չեն կրնար երթալ: Ե՛հա մէկ քանի այսպիսի վտանգաւոր տեղեր անցնելէն յետոյ, օղը կսկսի աղէկնալ:

«Թէոդորոս քաջ և քաջութեամբ պարծեցող մէկը ըլլալով, «Լարոպիոյ տեղութեանց առջև իւր զօրութեամբն ու կարողութեամբը երեկել կղած անգղիական տեղութեան հետ պիտի պատերազմիմ, և անոր զօրքը զարնելով Լարոպիոյ մէջ ալ պիտի փառաւորուիմ» կըսէ, և «Համբաւն ամեն տեղ տարածուեցաւ» ըսելով կպարծի:

«Հապէշատանի շատ ճամբաներն այնչափ նեղ են», որ շատ տեղերէն այժն անգամ չկրնար անցնիլ: Թէոդորոսի զօրքը զօրաւոր զէնք չունի, անոնց գործածածները պատրուդաւոր ֆիթիլի) հին հրացաններ են և յիսուն քայլ հեռի դանտողի մ'ալ աղէկ մը չեն ներգործեր: ուստի յայտնի է թէ պատերազմի ժամանակ չպիտի կրնան գործ տեսնիլ: Այրեալ թէ Թէոդորի զօրքը առջի բերան մեծ հոսանքեամբ պիտի յարձակին և փափաքանօք պիտի կռուին: Բայց անգղիական զօրաց սակեւաւոր հրացանները ուտիւնուն պէս պատերազմէ խոյս պիտի տան և կտենին նայելով հտ դառնան: Հապէշատանի մէջ զինուորական ու պատերազմական

պատրաստութեանց նշյուն անդամ չկայ :
կերևի որ հասկնացիք այնպէս կհամարին
թէ՛ անդդիական զօրաց անհնար է թիւո-
ղորի գտնուած տեղը երթալ :

ԱՅԻՆԻՆՅԱՆ

Եւրոպայի եւ Արեւելքի տարածութեան ու-
րիշ կողմերէն արմտիք եւ եզն ու թւիշ կեն-
դանի գուրս հանելը առաջիկայ ամսոյն 20
էն սկսեալ արդիւրեւ լլայր վաճառա-
կանաց ծանուցուել է :

— Զօճապէկի կողմերը ձիւն ցիւկեր է :
Թուրքիոյ լրալիքը լազմաթիւ յօդ-
ուածներ կհրատարակեն, խտալիոյ կառա-
ւարութիւնը հասարակապետութեան վի-
րածելու եւ զուտ կեդրոն ընելու դիտ-
մամբ :

— Մէկ քանի անգամ Սպանիոյ պաշ-
տօնէից զլուս եղող եւ Եւրոպիոյ քաղա-
քադիտաց մէջ համալս ստացող Օ. Տօնէլ
զօրապետը մեռել է :

— Պապական զօրքէն 300 հօգի փակ-
չելով Սարսիլիս գացել են :

— Ս. Երջին օրերս խաւիոյ մեն կող-
մերը շատ մարդիկ կամաւոր զօրք գրուե-
լով կարիպատեանց հետ կիսանային :
Ս. Երջին լոց նայելով, բոլոր երկաթուղ-
եաց վերատեսուչներուն ապաւորուել է որ
այսուհետեւ վաղ գրուին եթէ կամաւոր
գրուած մարդիկ տեսնուին : Սիանդամայն
այսուհետեւ կամաւոր գրուելու թոյլտու-
ութիւն չընելու համար հրամաններ ցացել
են որոց անկէ է :

Բաղդադի կառավարութիւնն ալ հրա-
ման հանել է որ ո՛չ պապականացի ո՛չ
կարիպատեանց օգնութեան համար մաս-
նաժողովներ կազմուին այսուհետեւ : Բաղ-
դադիոյ սահմանին մէջ : Սիւս կողմանէ լը-
րագրաց ոմանք կհանուցանեն թէ Սպանի-
ոյ օգնութեան համար մասնաժողովներ կան

եւ եկեղեցեաց մէջ աղօթքներ կըլան Սպ-
անիոյ աշխարհական իշխանութեան անկող-
նէն մնալուն համար : Արսուի թէ՛ Գաղ-
ղիոյ կայսրուհին իսկ միեւն մը ֆրանկ
ստորագրուել է ի նպաստ Սպանիոյ :

— Լոնտոնի հոռմէական եկեղեցեաց
մէջ Սպանիոյ համար աղօթքներ ըլլալէն
զատ, օգնութեան տուածներ ալ բացուել
եւ մէկ քանի ժամու մէջ 1000 լիբայէն ա-
ւելի ստակ հաւաքուել է : Արդեւոր է
որ այս գումարով տարձանակ ու հրացան
ըլկուի Լոնոն :

— Խաւիոյ կառավարութեան անցեալ
1866 տարւոյն մուտքը 794 094 162, իսկ
եւրոյն՝ 911,116 320 ֆրանկ եղեր է : Մինչ-
դեռ 1862 ի մուտքը 498 677 055, իսկ
եւրոյն՝ 975,552,584 ֆրանկ եղած էր :
Ս. Երջին 1866 տարւոյն բացը կ'յուսացուի
որ մօտեւոյ գոցուի, որովհետեւ ըստ մեծի
մասին երկաթուղեաց գործարանաց եւ պա-
տեղաշինական նաւուց եւ ուրիշ այսպիսի
օգտակար հաստատութեանց համար գործ-
ածուել է :

— Եւրոպայի կառավարութեան պատերազմա-
կան նաւերը 401 հատ կհաշուեն, թէ՛
պատրաստ եւ թէ՛ ինուելու վոյն եղող :
Իսկ վաճառական նաւերը 17,048 հատ
են, եւ մէկ կողմանէ ալ կըտանան ամեն
տարի 800 տկան հատ աւելեալով : Իսկ
բազմամարդութեան գալով ամեն տարի
Խաւիոյ բնակչաց թուոյն վրայ 202,816
հօգի, պրոն կին, կաւեկանն այս հաշ-
ուով 25 տարի յետոյ խաւացեաց արդի-
թիւը պիտի կրկնապատկուի : Եւրոպայի
լուսիններ ոչ միայն գաղթականութեան
այլ մեծնորնեւ թիւ, եւ ծննդոց շատ
ըլլալուն պատճառաւ է ըստ որում օգոյն
բարեխառն, ու ընդ մտողաբար ըլլալը
մեծապէս կնպաստէ : Խաւիոյ կառավար-
ութիւնը քիչ ժամանակի մէջ եւրոպա-
կան մեծ տեղութեանց կարող կրնայ անց-
նալ մէկից մէկ գործու ինքնու զգոյն

նիլ, և ք յառաջիմական ջանից ու կա-
րեօր միջոցներուն պատրաստ, և երկրին
ընդմաւոր ըլլալուն համար :

Յունաստանի կառավարութիւնը
որոշեր է ար առաջիկայ տարի 32,000 քը-
սակ գրամ արուի Երևանէն Եթէնք դադ-
թողներուն :

Սիւսիցեալ Վահանգեաց նախագահ
Պ. Ռօհնրին պաշտօնակալութեան ժա-
մանակը լրանալու ժամ ըլլալով, յաջորդի
մը ընտրութեան գործը պիտի հասարա-
կութիւնը կըրաղեցունէ եղեր : Եւսիսյալ
կոստակցութեան բաժնուելով, այլեայլ
անձինք կառավարուին, և ներկայ նա-
խագահին վերստին ընտրութիւնը անյու-
սակ է եղեր :

— Ենդղեայ վաճառականաց և ընկե-
րութեանց նաւերը 2208 հաւ կհաշուին :
Եսնց մէջ ամենէն հինը 44 տարեկան է
եղեր :

Եւստրիոյ կայսեր ազգականներէն
օրիորդ մը 900 հազար քսակ պատրաստ
դրամ, և ասոր կրկնապատկը կալուած
ունի եղեր : Եւս օրիորդին ամուսնութեան
ժամանակը հաւած ըլլալով, կըսուի թէ
Պալիէրայի թաղաւորին հօրեգօրորդւոյն
հետ պիտի ամուսնանայ : Եթէ յիշեալ
պատրաստ դրամը չվատնուի, քիչ ժա-
մանակի մէջ կրկնապատկելով, այս օրի-
որդն աշխարհին առաջին կարգի հարուստ-
ներուն զլեաւորը պիտի համարուի :

— Նարոնցիք ոսկիին արժէքն աղէկ
չգիտնալով, 100 զրնոց ոսկին տեղ մը ութ-
տուն և ուրիշ տեղ մը աւելի վար կամ վեր
գնով կըքուի, և իրենց 3 ըիալ տուողը
100 նոց ոսկի մը կրնայ առնուլ եղեր :
Խեղ մը անդիւսցիք ու ամերիկացիք այս
վաճառարհութեան ճաշակն առնելով,
ժամանակէ մ'ի վեր Նարոն ըիալ տարեր
ու տեղը ոսկի քաշերէն այնպէս օր երկ-
րին մէջ գրեթէ ոսկի չէ մնացեր : Նարո-

նի կառավարութիւնը վերջապէս իմանա-
լով այս վնասակար ընթացքը, հրաման
ըրեր է որ ոսկին պսուհիտն իւր զնոյն
ու կըսոյն համեմատ առնուի ու տրուի :

— Սիւսիցեալ Վահանգեաց կառավարու-
թիւնը այս տարի 1,700,000 ըիալ տուրք
է առեր բամպակէն :

— Վարիզե բանջարավաճառք (ղէպ-
ղէվաթի) ընդհանրապէս կրնն : Եսնք,
դտնուած բանջարեղէններէն ընդեցիկ դիր-
քով արցակի (տէմէթ) մը կապեր, և վեց
ձիով կարքի մը մէջ գնելով Եւստրիոյ
կայսեր դտնուած պալատը տարեր ու Ես-
րին վեհափառութեան մատուցեր են :

— Ենդղեայ Պատապա շնուած եր-
կաթուղին անցեալ տարի երեք շարաթ-
ուան մէջ 11 հազար լերայ. իսկ այս տա-
րի կրկնապատկի արդիւնք ունեցեր է :
Եւս արդիւնքն հետզհետէ կաւելնայ, և
բաժանորդաց տարին հարիւրին 6 տոկոս
կըտրուի եղեր ողջ ստակ :

— Եստոնի մէջ թղթատարութեան
վերատեսչութիւնը ստուգելով թէ մէկ քա-
նի խորամանկ անձինք, տեղական թղթա-
տարութեան ստուգիչներէն կարեւոր նա-
մակները կըողանան տեսակ մը ապրանքի
միջոցաւ, նոր օրինակ ստուգիչներ շնն-
տուեր է, որով հասարակաց դրութիւն-
ները յափշտակիչ ձեւերէ ազատ կ'մնան
եղեր :

Երեւանի ապստամբաց զլեաւորներէն
Գործնէօս անուն անձը մէկ քանի ընկեր-
ներով Եթէնք դարձեր է :

Բարձր. Պուստ փաշան իւր պաշա-
տօնական զբաղմանց պատճառաւ չէ ըն-
դունիլ Պրան—մասոն ընկերութեան կող-
մանէ իրեն առաջարկուած պաշտօնները :

Գաղղեայ գանձուց պաշտօնակ Գ.
Բուհէր ներքին գործոց պաշտօնակ ան-

